

РЕШЕНИЕ

№ 31101

гр. София, 05.08.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 46 състав, в
публично заседание на 24.02.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мариана Маркова

при участието на секретаря Паола Георгиева и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **7765** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и следващите от АПК, във вр. с чл. 1 и чл. 2в, ал. 1 от ЗОДОВ.

Образувано е по искова молба на „СОЛАРЕН ПАРК ХАДЖИДИМОВО 1“ ЕООД, ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление: [населено място], [улица], представлявано от Х. Д., чрез адв. С. и В. от САК, срещу Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) за присъждане на обезщетение за имуществени вреди, пропуснати ползи, причинени от незаконосъобразно бездействие на КЕВР да изпълни задължението си по чл. 31б, ал.2 от Закона за енергетиката (ЗЕ) в периода 01.01.2024 г. – 30.06.2024 г. в общ размер от 398 912,64 лв. главница, от който: 43 272,24 лв., формирани като произведение на произведеното и продаденото от ищеца количество електрическа енергия през месец януари 2024 г.; 52 203,12 лв., формирани като произведение на произведеното и продаденото от ищеца количество електрическа енергия през месец февруари 2024 г.; 64 642,56 лв., формирани като произведение на произведеното и продаденото от ищеца количество електрическа енергия през месец март 2024 г.; 80 165,28 лв., формирани като произведение на произведеното и продаденото от ищеца количество електрическа енергия през месец април 2024 г.; 70 915,44 лв., формирани като произведение на произведеното и продаденото от ищеца количество електрическа енергия през месец май 2024 г.; 87 714 лв., формирани като произведение на произведеното и продаденото от ищеца количество електрическа енергия през месец юни 2024 г. и 58 751,74 лв. законна лихва за забава за периода 01.07.2024 г. до датата на завеждане на исковата молба (24.07.2025 г.). Претендират се и законните лихви върху главниците за периода от датата на подаване на исковата молба – 24.07.2025 г. до датата на окончателното изплащане на обезщетенията за вреди.

При условията на евентуалност вредите се претендират на основание чл.2в, ал.1, т. 1 ЗОДОВ, във вр. с чл.203 и сл. АПК от нарушение правото на ЕС - чл. 4, параграф 3 и чл. 6, параграфи 1 и 2 от Директива 2018/2001; принципа на правната сигурност и принципа на защита на оправданите правни очаквания

Изложено е в исковата молба, че бездействието на КЕВР се изразява в следното: съгласно чл. 21, ал. 1, т. 8б от ЗЕ, КЕВР определя ежегодно в срок до 30 юни премии за електрическа енергия от ВИ, произведена от централи с обща инсталирана електрическа мощност 500 kW и над 500 kW. Съгласно разпоредбата на § 68, ал. 3 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗИД ЗЕ (обн. – ДВ, бр. 9 от 2021 г.) КЕВР определя на производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници (ВИ) премии, като разлика между определената до влизането в сила на този закон преференциална цена, съответно актуализираната преференциална цена на обекта, и определената за този период прогнозна пазарна цена за електрическа енергия, произведена от възобновяеми източници в зависимост от първичния енергиен източник.

Твърди се, че „СОЛАРЕН ПАРК ХАДЖИДИМОВО 1“ ЕООД притежава фотоволтаична електрическа централа с производствена мощност от 4,9 МВт, намираща се в [населено място], общ. Х., обл. Б. (ФЕЦ „Тополата 1“).

Изложено е, че има сключен дългосрочен договор за изкупуване на ел. енергия с „ЧЕЗ ЕЛЕКТРО БЪЛГАРИЯ“ АД с № 339 от 26.07.2012 г. за срок от 20 (двадесет) години при преференциална цена в размер на 485,60 лв./МВтч, определена с Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. на КЕВР. Договорът е прекратен на 01.01.2019 г. с влизане в сила на Договор за компенсиране с премии, сключен с Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, на основание § 68, ал. 1 от ПЗР на ЗИД на ЗЕ, със срок до 27.06.2032 г.

Отразено, е че размерът на премията по договора се определя като разлика между определена до влизане в сила на ПЗР към ЗИД на ЗЕ преференциална цена – 485,60 лв./МВтч и прогнозната пазарна цена за електрическа енергия, произведена от възобновяеми източници в зависимост от първичния енергиен източник (в случая слънчева енергия). За периода 01.07.2023 г. – 30.06.2024 г. определената от КЕВР премия, приложима за ФЕЦ „Тополата 1“ е в размер на 235,33 лв./МВтч.

За произведеното и продадено количество ищецът вече е извършил всички необходими за производството разходи (преки и непреки). Разликата между реализираните от ищеца приходи от премии, изплатени от ФСЕС и приходите, които би получил, ако КЕВР беше изпълнил законното си задължение да измени определените премии, представлява чиста пропусната полза за дружеството. Дружеството – ищец, без да извършва допълнителни разходи, би увеличило патримониума си със следните суми, които представляват обезщетение за причинени от бездействието на КЕВР вреди, предявени като отделни икове при условията на обективно кумулативно съединяване с настоящата искова молба:

Пропуснати ползи в размер на 43 272.24 лева, формирани като произведение на произведеното и продаденото от ищеца количество електрическа енергия по разликата между премията от 235. 33 лева/МВтч., без ДДС и премията, която е следвало, а не е определена от КЕВР в размер на 341. 65 лева / МВтч. за периода 01.01.2024 г. – 31.01.2024 г. (т.е. пропуснатата полза е в размер на 136.32 лв. / МВтч.);

По този начин в исковата молба са формирани още 5 отделни искания: 52 203.12 лева; 64 642. 56 лева; 80 165. 28 лева; 70 915. 44 лева; 87 714. 00 лева. По направени изчисления в исковата молба ищецът е пропуснал да реализира ползи в размер общо на 398 912. 64 лева. Формирана е и претенция за лихви в общ размер на 58 751.74 лева.

Посочено е, че между бездействието на КЕВР да измени определената премия от една страна и пропуснатите ползи за ищеца от друга страна е налице пряка причинно – следствена връзка.

От ищеца е предявен евентуален иск на основание чл. 2в, ал. 1, т. 1, във вр. с чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Посочена е като нарушена разпоредба на чл. 4, параграф 3 от Директива (ЕС) 2018 / 2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници. Схемите за подпомагане на ВЕИ трябва да бъдат конструирани така, че да стимулират максималното интегриране на електрическата енергия от възобновяеми източници в енергийния пазар. Подпомагането трябва да се предостави под формата на премии. КЕВР обаче не е осигурила корекция на премиите в отговор на изменените пазарни условия. Това е пряко нарушение на чл. 4, параграф 3 от Директивата и води до пропуснати ползи за производителите на ВЕИ, включително за ищеца на „СОЛАРЕН ПАРК ХАДЖИДИМОВО 1“ ЕООД.

С определение от 24.02.2026 г., на основание чл. 214, ал.1, изр. 3 от ГПК, вр. с чл. 144 АПК, съдът е допуснал изменение на размера на предявените искове, съгласно представена молба в съдебно заседание, с която се претендира, на основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ, във вр. с чл.203 и сл. АПК, в условията на евентуалност на основание чл. 2в, ал.1 т.1 от ЗОДОВ, заплащане на обезщетение за пропуснати ползи в размер на 151 696,36 евро, от които главница 132 789,37 евро и лихва в размер на 18 906,99 евро по следните обективно кумулативно съединени искове:

- 14 404,39 евро, представляваща обезщетение за претърпени вреди от бездействие на КЕВР да измени премията за периода от 01.01.2024 г.-31.01.2024 г.;
- 17 377,29 евро, представляваща обезщетение за претърпени вреди от бездействие на КЕВР да измени премията за периода 01.02.2024 г. - 29.02.2024 г.;
- 21 518,11 евро, представляваща обезщетение за претърпени вреди от бездействие на КЕВР да измени премията за периода 01.03.2024 г. - 31.03.2024 г.;
- 26 685,28 евро, представляваща обезщетение за претърпени вреди от бездействие на КЕВР да измени премията за периода 01.04.2024 г. - 30.04.2024 г.;
- 23 606,21 евро, представляваща обезщетение за претърпени вреди от бездействие на КЕВР да измени премията за периода 01.05.2024 г. - 31.05.2024 г.;
- 29 198,09 евро, представляваща обезщетение за претърпени вреди от бездействие на КЕВР да измени премията за периода 01.06.2024 г. - 30.06.2024 г.;
- законна лихва в общ размер на 18 906,99 евро върху горепосочените главници за забава от 01.07.2024 г. до датата на подаване на настоящата искова молба – 24.07.2025 г.;

Претендира и присъждане на законната лихва за забава върху главниците за периода от датата на подаване на исквата молба до датата на окончателно изплащане на дължимите суми. Претендира разноски, съгласно представен списък.

В условията на евентуалност ищецът претендира посочените суми като обезщетение за претърпени имуществени вреди, причинени от нарушение от страна на ответника – КЕВР на правото на ЕС , чл.4, пар.3 и чл. 6, пар. 1 и пар. 2 от Директива (ЕС) 2018/2021 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018г.

Ответникът Комисия за енергийно и водно регулиране, в писмен отговор, излага съображения за недопустимост на претенцията за обезщетение, на основание чл. 2в, ал. 1, т. 1 вр. чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, с оглед на транспонираните разпоредби на Директива 2018/2001 на ЕП и на Съвета от 11.12.2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници в националното законодателство – чл. 21, ал. 1, т. 8б и чл. 31б от Закона за енергетиката и липсата на твърдения в исквата молба, че режимът на премии, както и възможността за преизчисляване на техния размер ежегодно и допълнително не постига целите, заложили в Директивата 2018/2001, на която се позовава ищецът.

По същество исквите претенции са оспорени и по основание и по размер. Твърди се, че нормите

на чл. 4, § 3 и чл. 6, § 1 и § 2 от Директива 2018/2001 не предоставят права на частноправни субекти и не е налице достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС, от което може да се претендира обезщетение за вреди. Оспорва се твърдението за проявено бездействие на КЕВР при изпълнение на задължението по чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ като в тази насока се поддържа, че Комисията е нормативно ограничена да се произнася по наличието или отсъствието на предпоставките за изменение на размера на премиите не по-често от веднъж на 6 месеца, в рамките на регулаторния период от 30.06. до 01.07. на следващата година.

С тези аргументи е оспорен и периодът, за който се претендира обезщетение за вреди. С позоваване на изменението в чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ (обн. ДВ, бр. 86/2023 г. в сила от 13.10.2023 г.) и приетото решение № Ц-15 от 30.06.2024 г. от КЕВР, с което е определен нов размер на премиите, се твърди, че единствено допустима е претенция за периода от 01.05.2024 г. до 30.06.2024 г. Изложени са подробни възражения и относно ползваната Методика в исковата молба при изчисляване на размера на вредите.

Участващият по делото прокурор от Софийска градска прокуратура дава заключение за неоснователност и недоказаност на исковите претенции и счита, че следва да бъдат отхвърлени.

Административен Съд С. - град, I отделение, 46-ти състав, след като взе предвид наведените от страните доводи, изразеното становище на представителя на СГП и се запозна с приетите по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа страна:

Установено е, че ищецът „СОЛАРЕН ПАРК ХАДЖИДИМОВО 1“ ЕООД притежава фотоволтаична електрическа централа „Тополата 1“ с производствена мощност от 4,9 МВт, намираща се в [населено място], общ. Х., обл. Б., въведена в експлоатация с Разрешение за ползване № ДК-07-Бл-97/24.06.2012 г., издадено от началник РО „НСК“ - Б..

Произвежданата от дружеството електрическа енергия се изкупува по преференциална цена 485,60 лв./МВтч, съгласно дългосрочен договор, сключен с „ЧЕЗ ЕЛЕКТРО БЪЛГАРИЯ“ АД с № 339 от 26.07.2012 г. за срок от 20 (двадесет) години и Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. на КЕВР. След влизане в сила на § 68 от ПЗР към ЗИД на ЗЕ договорът с „ЧЕЗ ЕЛЕКТРО БЪЛГАРИЯ“ АД е прекратен на 01.01.2019 г. с влизане в сила на сключения от „СОЛАРЕН ПАРК ХАДЖИДИМОВО 1“ ЕООД договор за компенсиране с премии №ВЕИ-20/31.10.2018 г., сключен с Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, на основание § 34, ал. 1 от ПЗР на ЗИД на ЗЕ, със срок до 27.06.2032 г.

Размерът на премиата по договора се определя, на основание §68, ал. 3 от ПЗР към ЗИД на ЗЕ, като разлика между определена до влизане в сила на ПЗР към ЗИД на ЗЕ преференциална цена – 485,60 лв./МВтч и прогнозната пазарна цена за електрическа енергия, произведена от възобновяеми източници в зависимост от първичния енергиен източник (в случая слънчева енергия).

С Решение № Ц-13/30.06.2023 г. КЕВР, поправено с Решение № ФГ-3 от 25.10.2023 г., КЕВР е определила за периода 01.07.2023 г. – 30.06.2024 г. премия за производителите като разлика между приложимата преференциална цена 485,60 лв./МВтч и прогнозната пазарна цена за съответната група 250,27 лв./МВтч, изчислена на база определената от КЕВР прогнозна пазарна цена за базов товар за предстоящия регулаторен период в размер на 256,37 лв./МВтч и коефициента за групата 0,97619. Определената премия, относима за ищеца, е в размер на 235,33 лв./МВтч, считано от 01.07.2023 г.

Съгласно договор за продажба на електроенергия № Б0001 от 03.09.2018 г., чийто срок на действие е продължен до 01.10.2028 г. с допълнително споразумение №1/26.09.2023 г. и приложенияте по делото протоколи и фактури, произведената електрическа енергия за енергиен обект ФЕЦ „Тополата 1“ на ищцовото дружество се изкупува от „ЧЕЗ ЕЛЕКТРО БЪЛГАРИЯ“ АД.

Количеството електрическа енергия, произведена от ФЕЦ „Тополата 1“ ЕООД за периода от 01.01.2024 – 30.06.2024 г., е в рамките на нетното специфично производство. Определените премии са платени в полза на „СОЛАРЕН ПАРК ХАДЖИДИМОВО 1“ ЕООД.

В хода на съдебното производство е назначена и изготвена съдебно-икономическа експертиза. Вещото лице изследва и дава отговор на въпроса, дали е налице съществено изменение между постигнатата пазарна цена и прогнозната за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар, спрямо определената прогнозна пазарна цена за базов товар с Решение № Ц – 13 от 30.06.2023 г. на КЕВР. Обект на анализ са пропуснати ползи на „СОЛАРЕН ПАРК ХАДЖИДИМОВО 1“ ЕООД, в качеството му на производител на електрическа енергия от слънчева енергия, от разлика в приходите от премиите, изплащани от ФСЕС, поради неизвършено от КЕВР изменение на прогнозната пазарна цена за базов товар и премиите по групи производители, за периода от 01.01.2024 – 30.06.2024 г.

Съгласно заключението на вещото лице в края на м. декември 2023 г. отклонението превишава 15 % (то е 27. 7 %) и са налице условията за изменение на премиите, изплащани от ФСЕС, за електрическата енергия, произведена от възобновяеми източници. При така изчислената актуализирана прогнозна цена към края на м. декември 2023 г., чрез изчисления от КЕВР групов коефициент се променя премията, както следва: прогнозна цена за базов товар към края на м. декември 2023 г. – 185. 47 лв. / МВтч.; групов коефициент, изчислен от КЕВР в Решение № Ц – 13 / 30.06.2023 г. – 0,97619; прогнозна пазарна цена за групата на производителите на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия – 181. 05 лева. Премия за електрическа енергия, произведена от слънчева енергия, при преференциална цена 485. 60 лв. / МВтч. – 304. 55 лв. / МВтч.

Вещото лице е посочило, че премия се изплаща от ФСЕС до достигане на нетното специфично производство, установено с Решение № СП-1/31.07.2013 г. в количество от 5 821 200 кВтч (по 1 188 кВтч на 4,9 MW инсталирана мощност) и видно от таблица 1 до края на м. юни 2024 г. това количество не е достигнато до 30.06.2024 г., поради което премия се дължи за всички количества за периода 01.01.2024 г.-30.06.2024 г.

Като е приложила начина, по който е определена прогнозната пазарна цена за групата на производителите на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия, вещото лице е изчислила премия за електрическа енергия, произведена от слънчева енергия при ППЦБТ без допълнителни корекции (185.47 лв./МВтч и разлика 304,55 лв./МВтч) в размер на 132 789,37 евро и законни лихви в размер на 18 906,99 евро.

Според заключението средно за периода 01.07.2023 г. – 31.12.2023 г. постигнатата цена за базов товар „Ден напред“ е 192. 64 лв. / МВтч.

Вещото лице е посочило, че изменението на определената от КЕВР ППЦБТ от 01.07.2023 г. - 256,37 лв./МВтч. спрямо постигнатата цена на пазар „Ден напред“ на БНЕБ до м. декември 2023 г. и прогнозната цена за оставащия срок от периода – първо полугодие на 2024 г. по данни за фючърсите за м. ноември 2023 г. – 215,68 лв./МВтч е 15,9 % и превишава 15%

Към края на м. ноември 2023 г. прогнозната пазарна цена за базов товар за периода 01.01.2024 г.-30.06.2024 г. на база постигнатата цена на електрическата енергия е 199.27лв./МВтч и прогнозна цена за оставащия срок от периода на ЕЕХ по Н1/2024 г., се изчислява в размер на 219.00 лв./МВтч. На базата на тези данни вещото лице е дало заключение, че отклонението на определената от КЕВР ППЦБТ от 01.07.2023 г. с решение № Ц-13/30.06.2023 г. - 256.37 лв./МВтч. спрямо постигнатата цена на пазар „Ден напред“ на БНЕБ до м.11.2023 г. и прогнозна цена за оставащия срок от периода –по данни само за първото тримесечие на 2024 г.-219.00 лв./МВтч е 14.6 %.

Заклучението на СИЕ е прието без възражения от страните.

С Решение № Ц-15 от 30.06.2024 г. на КЕВР е направено изискуемото от чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ изменение на премиите.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна съдът следното:

Исковите молби са допустими по следните съображения:

Съгласно разпоредбата на чл.1, ал.1 ЗОДОВ държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност, както и за вредите, причинени от действието на отменени като незаконосъобразни или обявени за нищожни подзаконовни нормативни актове. Според ал.2 на същата разпоредба исковете по ал.1 се разглеждат по реда, установен в Административнопроцесуалния кодекс, а именно по правилата на глава единадесета, чл.203 и сл. В чл. 204 АПК са регламентирани условията за допустимост на предявения иск, като според ал.4, когато вредите се претендират от незаконосъобразно бездействие, както е в настоящия случай, незаконосъобразността му се установява от съда, пред който е предявен искът за обезщетението.

В случая съдът намира, че предявените искове с правно основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, са допустими, като предявени от лице, претендиращо имуществени вреди в резултат на незаконосъобразно бездействие на ответника. Спазена е разпоредбата на чл. 205 от АПК, съгласно която искът се предявява срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. В случая това е КЕВР, която съгласно чл. 10, ал. 2 от Закона за енергетиката /ЗЕ/ е юридическо лице. Съгласно т. 2 от ТП № 2/2014 от 19.05.2015 г. на ОС на Гражданската колегия на ВКС и Първа и Втора колегии на ВАС, разграничителният критерий за приложимия правен ред (ЗОДОВ или чл. 45-49 от ЗЗД) при претенции за вреди от дейност на органи, които не са част от изпълнителната власт /съгласно чл.10 ал.3 от ЗЕ при осъществяване на своите правомощия КЕВР е независима от изпълнителната власт/, е основният характер на дейността на органа, от чиито актове, действия или бездействия са причинени вредите. Когато вредите са причинени при или повод изпълнение на административна дейност, компетентни са административните съдилища. Без съмнение КЕВР е натоварена с изключителна компетентност да регулира дейностите в енергетиката и във водоснабдяването и канализацията съгласно чл.10 ал.1 ЗЕ.

Съгласно разпоредбата на чл. 203 АПК, гражданите и юридическите лица могат да предявят искове за обезщетение за вреди, причинени им от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица. Съгласно препращащата норма на чл. 203, ал. 2 от АПК при празноти субсидиарно се прилагат правилата на ЗОДОВ. В случая, с оглед изложените твърдения в исковата молба, следва да се приеме, че се претендира присъждане на обезщетение за вреди, настъпили от незаконосъобразно бездействие на административен орган, а именно – неизпълнение на задължението по чл.31б ал. 2 ЗЕ (в сила от 13.10.2023г.), съгласно която разпоредба КЕВР изменя определените премии, но не по-често от веднъж на 6 месеца, при условие че е налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия.

Съдът не кредитира възраженията, направени от ответника, че искът е недопустим, като твърди, че ищецът не може да се позовава на Директива 2018/2001, тъй като частноправните субекти черпят права от въведените в националния правен ред законодателни мерки. В тази връзка следва да се отбележи, че претенцията по главния иск се основава единствено на националната правна уредба, а цитирането на посочената Директива е във връзка с предявения при условията на

евентуалност иск. В тази връзка следва да се отбележи, че за целите на настоящето производство, твърденията на ищеца за бездействие на националния регулатор за изменение на премиите трябва да се разгледат в обхвата и приложното поле на националното законодателство, доколкото европейското не съдържа императивни разпоредби и предоставя в тази материя свобода на преценка на държавите членки.

По изложените съображения искове са допустими в производство по реда на чл.203 и сл. АПК и подсъдни на Административен съд София-град съобразно чл. 7 ЗОДОВ.

Съдът намира, че предявените искове са основателни по следните съображения:

Отговорността на държавата по ЗОДОВ е специална деликтна отговорност спрямо общата деликтна отговорност, уредена в чл.45 и сл. от Закона за задълженията и договорите /ЗЗД/. Тази отговорност произтича от общото задължение на държавата/общините при осъществяване на правомощията им техните органи и длъжностни лица да спазват правата и не накърняват законните интереси на гражданите, респ. юридическите лица. За разлика от тази отговорност, деликтната отговорност, уредена в ЗЗД произтича от общото задължение да не се вреди другиму. В този смисъл отговорността по ЗОДОВ има обективен характер – възниква при наличие на изрично предвидените в закона предпоставки и не е обусловена от наличието на виновно поведение от страна на конкретно длъжностно лице, причинило с поведението си вредата – чл.4 ЗОДОВ, докато деликтната отговорност по чл.45 и сл. ЗЗД е обусловена от виновно поведение на причинителя на вредата, вкл. в хипотезата на обезпечителната отговорност по чл.49 ЗЗД, като вината се предполага до доказване на противното. Съгласно разпоредбата на чл.4 от ЗОДОВ, отговорността на държавата по чл. 1, ал.1 от ЗОДОВ може да бъде ангажирана само за имуществените и неимуществените вреди, които са пряка и непосредствена последица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност.

Предпоставките, които следва да са кумулативно налице, за да се реализира отговорността по чл.1, ал.1 ЗОДОВ са: незаконосъобразен административен акт, действие или бездействие на административен орган или длъжностно лице по повод осъществяваната от него административна дейност; вреда – имуществена или неимуществена; пряка причинно-следствена връзка между незаконосъобразния акт/действие/бездействие. При недоказване на която и да е от посочените предпоставки, обезщетение не се присъжда, като доказателствената тежест е за ищеца. Отговорността по предявените искове по чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ е безвиновна, обективна за имуществени вреди, причинени от незаконосъобразно бездействие на КЕВР.

В конкретния случай исквата претенция се основава на незаконосъобразно бездействие на административен орган или длъжностно лице при или по повод изпълнение на административна дейност – нарушение на разпоредбите на чл.31б ал.2 Закона за енергетиката (в сила от 13.10.2023г.), съгласно която разпоредба КЕВР изменя определените премии, но не по-често от веднъж на 6 месеца, при условие че е налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия.

Следва да се отбележи, че когато визира незаконосъобразно бездействие, разпоредбата на чл.1, ал.1 ЗОДОВ има предвид незаконосъобразно фактическо бездействие по см. на чл.256 АПК, т.е. бездействието на административен орган по задължение, произтичащо пряко от нормативен акт или което той е длъжен да извърши по силата на закона. Под незаконосъобразно бездействие следва да се разбира „дължими по силата на закона фактически действия, включително и действия, за които по смисъла на чл. 21 от АПК, органът постановява индивидуален административен акт, както и фактически действия, които са административна услуга по смисъла

на § 1, т. 2, в. „в“, „г“ и „д“ от Закона за администрацията (Решение № 2914 от 20.03.2025 г. на ВАС по адм. д. № 9719/2024 г., III о). Бездействието, за да е годно самостоятелно основание за имуществена отговорност на административния орган, трябва да е бездействие на орган, който е овластен да извърши съответното действие, да е материално незаконосъобразно или да са нарушени поне съществено административнопроизводствените правила, доколкото ги има, т.е. бездействието е противоправно само когато административният орган е бил длъжен да действа и то по-точно определен начин, т.е. в хипотезата на обвързана компетентност.

С оглед гореизложеното и представените по делото доказателства следва извода, че първата предпоставка за ангажиране отговорността на ответника по ЗОДОВ – незаконосъобразното бездействие на административен орган или длъжностно лице при или по повод изпълнение на административна дейност е налице по следните съображения:

Съгласно чл. 21, ал. 1. т. 86 от ЗЕ, КЕВР определя ежегодно в срок до 30 юни премии за електрическа енергия от ВИ, произведена от централи с обща инсталирана електрическа мощност 500 kW и над 500 kW.

В § 68, ал. 3 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката, обн. ДВ, бр. 9 от 2021 г. и чл. 22а от НРЦЕЕ, е предвидено, че премиите се изчисляват като разлика между определената преференциална цена, съответно актуализираната преференциална цена на обекта, и определената за този период прогнозна пазарна цена за електрическа енергия, произведена от възобновяеми източници в зависимост от първичния енергиен източник

В чл. 31б, ал.2 ЗЕ изм., бр. 86 от 2023 г., в сила от 13.10.2023 г., е предвидено, че КЕВР изменя определените премии, но не по-често от веднъж на 6 месеца, при условие че е налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия.

Видно от така посочената разпоредба, КЕВР има задължението да измени определените премии при наличие на две предпоставки: 1/ да е налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия и 2/ изминал 6-месечния период. В случая, настоящият съдебен състав не споделя възраженията на ответника, че не става въпрос за задължение, а за възможност на КЕВР да измени определените премии и в този смисъл КЕВР действа при условията на оперативна самостоятелност. При съпоставка на редакцията на чл. 31б, ал.2 ЗЕ изм., бр. 86 от 2023 г., в сила от 13.10.2023 г., с предходната редакция, в сила до 13.10.2023 г., е видно, че съгласно предходната редакция КЕВР действително е действала при условията на оперативна самостоятелност, тъй като тогава разпоредбата е предвиждала, че „Комисията има право при необходимост да измени определените премии,...” За разлика от предходната редакция, понастоящем, КЕВР има задължението да измени определените премии при наличие на горепосочените предпоставки и това следва от използвания от законодателят израз в чл. 31б, ал.2 ЗЕ изм., бр. 86 от 2023 г., в сила от 13.10.2023 г., „КЕВР изменя определените премии“. Допълнителен аргумент в тази насока е и редакцията на чл.31б ал.1 ЗЕ, която не е изменена от законодателя и която и понастоящем, и в предходните редакции, предвижда „Комисията има право при необходимост да изменя утвърдените цени на електрическата енергия....“, което безспорно води на извода, че при определяне на посочените цени по ал.1 на чл.31б ЗЕ КЕВР действа при условията на оперативна самостоятелност, но що се отнася до изменение на определените премии, законодателят е въвел задължението за КЕВР да ги изменя при наличие на горепосочените предпоставки и в този случай Комисията действа при

условията на обвързана компетентност.

Първата предпоставка за възникване на задължението на КЕВР да измени премиите е да е налице „съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за съответен период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар“. Понятието „съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за съответен период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар“ има легалната дефиниция в разпоредбата на §1, т. 16а от ДР на Наредбата №1 от 14 март 2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия (НРЦЕЕ), която предвижда, че съществено изменение е налице, ако това изменение е в размер над 15 на сто. В този смисъл, неоснователни са възраженията на ответника, че преценката за това дали е налице съществено изменение е оставена на дискрецията на регулатора-напротив при наличие на изменение над 15 %, КЕВР съгласно настоящата редакция на чл.31б ал.2 ЗЕ, има задължението да измени премиите, при условие, че е спазен 6-месечния период. Ето защо в настоящият случай, следва да бъде извършена преценка, дали за посочения период е налице съществено изменение. В приетата по делото СИЕ вещото лице е дало отговор, че е налице съществено изменение, като е посочило и точния му размер, а именно-27.7%, който процент безспорно превишава законовоопределения 15%. В случая съдът не кредитира изводите на вещото лице в частта относно изчисленията, за които са ползвани данните към м. ноември 2023 г., което е некоректно, тъй като изменението на премиите се прави на базата на данни към месец декември и премиите се изменят на база месец декември от 01 януари на следващата година и такава е и практиката на КЕВР от 2022 г. и 2025 г., а отделно от това данните към месец декември са по-близки до периода и относими към прогнозата, която следва да се направи.

Втората предпоставка за изменение на премиите, която трябва да е налице, за да възникне за КЕВР нормативно определеното с чл. 32б, ал.2 от ЗЕ задължение за изменение на премиите е спазване на 6-месечния период. Не се спори по делото, че след Решение Ц-13/30.06.2023 г. размерът на премиите не е променян, както и че с Решение от 30.06.2024 г. е изменен размерът на премиите. В този смисъл, безспорно по делото е установено, че за крайната дата на исковия период -30.06.2024 г. не е имало изменение на премиите от страна на КЕВР в изпълнение на задължението и по чл.31 ал.2 ЗЕ. Спорният въпрос по делото е за началото на исковия период и дали към датата -01.01.2024 г. КЕВР е следвало да измени премиите. В случая настоящият съдебен състав счита, че към 01.01.2024 г. КЕВР е имала задължението да измени размера на премиите, тъй като, от една страна, е било налице съществено изменение над 15%, а именно - 27.7 %, съгласно СИЕ, а от друга страна, изменението на чл.31б ал.2 ЗЕ влиза в сила от 13.10.2023 г. и за следващата календарна година – от 01.01.2024 г. за КЕВР е съществувало задължение да измени определените премии, тъй като е изминал период повече от 6 месеца, считано от последното изменение след Решение Ц-13/30.06.2023г.

Неоснователни са възраженията на ответника, че по отношение на премиите, регулаторният/ценови период започва от 01.07 на съответната година и е с продължителност до 30.06. на следващата година, когато КЕВР е задължена да приема ново решение на основание чл.21 ал.1 т.8б ЗЕ. Разпоредбата на чл.31б ал.2 ЗЕ изрично предвижда 6-месечен период на изменение, поради което не може да се приеме, че периодът за изменения е от 01.07 до 30.06. на следващата календарна година, т.е. една цяла календарна година. В тази връзка следва да се отбележи, че изискването за спазване на 6-месечния период съществува и в предходните редакции на чл.31б ал.2 ЗЕ и в този смисъл законодателят не отстъпва от разбирането за необходимост от актуализация на премиите в 6-месечен период.

Неоснователни са и възраженията на ответника по делото, че шестмесечният срок за изменение в

цените от страна на КЕВР започва от 13.10.2023 г.-датата на влизане в сила на чл.31б ал.2 ЗЕ и първата възможна промяна в премиите е можело да бъде направена едва на 13.04.2024 г., а КЕВР като е приела Решение Ц-15/30.06.2024 г. е определила нови премии. В тази връзка следва да се има предвид, че размерът на премията, дължима в полза на „СОЛАРЕН ПАРК ХАДЖИДИМОВО 1“ ЕООД, за периода 01.07.2023г. - 30.06.2024 г., е определена от КЕВР с Решение № Ц-13 от 30.06.2023г., поправено за явни фактически грешки с Решение № ФГ-3 от 25.10.2023г. на КЕВР, и е в размер на 235.33 лв./МВтч., посочено по т.2-10 от Решение № Ц-13/30.06.2023 г. Предвид наличието на Решение от 30.06.2023 г. и изискването на законодателя за изменение на премиите „не по-често от веднъж на 6 месеца“, което като изискване е запазено и в настоящата, и в предходните редакции на чл.31б ал.2 ЗЕ, е недопустимо след Решение на КЕВР от 30.06.2023 г. преди изтичане на законовоопределения 6-месечен период да бъде прието ново решение за изменение на премиите. В тази връзка правилно исковият период е определен от 01.01.2024 г. до 30.06.2024 г., когато КЕВР приема Решение от 30.06.2024 г. за ново изменение на премиите. Предвид гореизложеното, следва извода, че от събраните по делото доказателства в т.ч. и заключението на СИЕ, са налице двете предпоставки по чл.31б ал.2 ЗЕ и в този смисъл за КЕВР е съществувало нормативно установено задължение да измени определените премии, считано от 01.01.2024 г.

От изложеното следва, че от събраните по делото доказателства и анализа на относимите законови разпоредби следва, че в случая е установено незаконосъобразно бездействие от страна на КЕВР да измени определените премии, съгласно разпоредбата на чл. 31б, ал.2 от ЗЕ. Констатираното бездействие е при изпълнение на административна дейност, доколкото КЕВР е държавен орган и определянето на премиите съгласно чл. 31б, ал.2 ЗЕ е свързано с правомощията му по определянето на енергийната политика, регулирането и контрола, съгласно чл.1, ал.1 от ЗЕ. Следователно, налице е първата предпоставка за ангажиране отговорността на ответника по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ – незаконосъобразно бездействие при или повод изпълнение на административна дейност.

Налице е и втората предпоставка за ангажиране на отговорността на ответника, а именно претърпяна вреда от страна на ищеца от това незаконосъобразно бездействие.

От събраните по делото доказателства се установява и наличието на претърпени от ищеца вреди – пропуснати ползи. Легално определение на понятието „вред“ липсва. Според трайното разбиране, наложило се в теорията и в съдебната практика, вредите са последици от засягане на субективни права, на защитени от правото блага, които не са предмет на права, както и от накърняване на фактически отношения, които правото защитава. Вредата представлява смущение, накърняване или унищожаване на благата на човека, представляващи неговото имущество, права, телесна цялост и здраве, душевност и психическо състояние. В настоящия случай се претендират пропуснати ползи, които се установяват, когато неблагоприятното въздействие е осуетило едно сигурно увеличаване на имуществото на засегнатото лице, т.е. пропуснатата полза е едно неосъществено поради неблагоприятното въздействие сигурно увеличаване на имуществото. В случая, като не получил премиите в размера, в който е следвало да бъдат изменени от КЕВР, за ищеца е настъпила вреда от бездействието на административния орган, която представлява разликата между изплатените му премии през исковите периоди и тези, които биха били изплатени, ако органът не бе бездействал и бе изпълнил задължението си по чл. 31б, ал.2 от ЗЕ да ги измени. Като е приложила начина, по който е определена прогнозната пазарна цена за групата на производителите на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия, вещото лице е изчислила премия за електрическа енергия, произведена от слънчева енергия при ППЦБТ /181.05 лв./МВтч/-304.55 лв./МВтч, като за периода м. януари 2024-м. юни

2024 г. вкл. ищцовото дружество би получило допълнителни приходи в размер на 132 789.37 евро, от които за м. януари 2024 г. са 14 404.39 евро, за м. февруари 2024 г. – 17 377.29 евро; за м. март 2024 – 21 518.11 евро; за м. април – 26 685.28 евро; за м. май 2024 г. – 23 606.21 евро и за м. юни 2024 г. – 29 198.09 евро. В тези размери следва да бъдат уважени и обективно кумулативно съединените искове, предявени от „СОЛАРЕН ПАРК ХАДЖИДИМОВО 1“ ЕООД (стр.24 от СИЕ). Както бе отбелязано по-горе, съдът не кредитира заключението на допълнителната СИЕ в частта относно направените изчисления въз основа на данните за м. ноември 2023 г., което е неправилно поради изложените по-горе съображения.

Претърпените вреди, в случая-пропуснати ползи, са пряка и непосредствена последица от увреждането. Липсва легална дефиниция относно понятието пряка и непосредствена последица от увреждането, като въпросът какво е съдържанието на употребените в чл. 4 от ЗОДОВ понятия - пряка и непосредствена последица от увреждането е изяснен в мотивите на тълкувателно решение № 1/15.03.2017 г. по тълк. дело № 2/2016 г. на Върховен административен съд. Правната теория и съдебната практика са установили критерии, от които да се изхожда при дефинирането на тези понятия. Според правната доктрина водещи при определянето на съдържанието на понятията „пряка и непосредствена последица“ са теорията за равноценността, според която един факт е причина за резултата, когато, ако този факт е липсвал, то резултатът не би настъпил, и адекватната теория, съгласно която причина са тези условия, които причиняват резултата нормално, типично, адекватно, а не по изключение. В практиката на Върховния касационен съд, обективирана в Решение № 81/27.1.2006 г. по гр. д. № 23/2005 г. на 4 гражданско отделение на ВКС, Решение № 129/25.07.2005 г. по гр. д. № 2439/2003 г. на същото отделение на ВКС и други е възприето разбирането, че „... непосредствени вреди са тези, които по време и място следват противоправния резултат, а преки са тези, обосновават причинната връзка между противоправността на поведението на деликвента и вредите“.

От посочените разпоредби следва, че между незаконосъобразното бездействие на ответника и вредата, претърпяна от ищеца, е налице пряка причинна връзка. Доколкото премиите се изплащат от ФСЕС, в размера определен от КЕВР, която е натоварена с властнически правомощия по регулиране на дейностите в областта на енергетиката, то между незаконосъобразното бездействие и причинените вреди под формата на пропуснати ползи е налице пряка причинна връзка, което обуславя основателността на исковата молба. Между установеното бездействие на ответника и вредата, претърпяна от ищеца, е налице пряка причинна връзка, а не прекъсната и опосредена от сключения между ищеца и ФСЕС Договор за компенсиране с премии ВЕИ-20 от 31.10.2018 г. в сила от 01.01.2019 г. със срок на валидност до 27.06.2032 г. (л.104), тъй като размерът на премиите, определен от КЕВР е задължителен за тях по силата на оправомощаването на ответника от закона да я определя. Следователно, след като ответникът КЕВР е бездействал, като не е изменил премиите, в нарушение на закона, той следва да носи и гражданска отговорност за вредите, причинени от действието на тези незаконосъобразни актове. В този смисъл е преобладаващата и най-нова практиката на Върховния административен съд, обективирана в Решение № 1030 от 27.01.2021г. по адм. д. № 8886/2020г. на ВАС, Решение № 1757 от 10.02.2021г. по адм.д. № 5667/2020г. на ВАС, Решение № 1105 от 28.01.2021г. по адм. д. № 904/2020г., Решение № 9216 от 17.08.2021г. по адм.д. № 9683/2020 на ВАС, Решение № 17672 от 23.12.2019г. по адм. д. № 4340/2019г. на ВАС, Решение № 9212 от 17.08.2020 г. по адм. д. № 9684/2020г. на ВАС и др.

По изложените съображения исковите претенции на ищеца по предявените обективно кумулативно съединени искове следва да бъдат уважени до посочените размери, доказани със СИЕ във варианта, в който са използвани предоставените от КЕВР данни за м. декември 2023 г.

Основателността на главния иск обуславя и основателност на акцесорната претенция за

заплащане на лихви върху главниците на присъжданите обезщетения. Върху определените като обезщетения за неправомерно увреждане суми се дължи законната лихва от деня, в който вземането за обезщетение за вреди става изискуемо. В случая следва да се приложи разрешението, дадено с Тълкувателно решение №3 от 22.04.2004 год. на ВКС по тълк. гр. д. № 3/2004г., ОСГК и по т.4 от ТР № 3/22.04.2005 год. по тълк. дело №3/2004 год. на ОСГК на ВКС, според което изискуемостта на законната лихва върху обезщетението е от момента на преустановяването на незаконни действия или бездействия на административните органи. В тази връзка съдът не кредитира заключението на вещото лице относно размера на лихвите, тъй като изчисленията му не са съобразени с цитираната практика, а са изчислени лихви към момент, предхождащ изискуемостта на вземането. Размерът на лихвите може да бъде изчислен, без да са необходими специални знания, с помощта на лихвения калкулатор в интернет сайта на НАП. С оглед уважената част от исковите претенции за периода до подаване на исковата молба размерът на законната лихва възлиза общо на 18 906,99 евро.

Следователно, исковите следва да бъдат уважени в общ размер на 151 696,36 евро, от които главница 132 789,37 евро и лихва в размер на 18 906,99 евро за периода на преустановяване на бездействието (30.06.2024 г.) до подаване на исковата молба – 24.07.2025 г., от които:

- 14 404,39 евро, представляваща обезщетение за претърпени вреди от бездействие на КЕВР да измени премията за периода от 01.01.2024 г.-31.01.2024 г.;
- законна лихва за забава от 2 050,95 евро лева върху горепосочената главница за забава от 01.07.2024 г. до датата на подаване на настоящата искова молба – 24.07.2025 г.;
- 17 377,29 евро, представляваща обезщетение за претърпени вреди от бездействие на КЕВР да измени премията за периода 01.02.2024 г. - 29.02.2024 г.;
- законна лихва за забава от 2 474,24 евро върху горепосочената главница за забава от 01.07.2024 г. до датата на подаване на настоящата искова молба - 24.07.2025 г.;
- 21 518,11 евро, представляваща обезщетение за претърпени вреди от бездействие на КЕВР да измени премията за периода 01.03.2024 г. - 31.03.2024 г.;
- законна лихва за забава от 3 063,82 евро върху горепосочената главница за забава от 01.07.2024 г. до датата на подаване на настоящата искова молба- 24.07.2025 г.;
- 26 685,28 евро, представляваща обезщетение за претърпени вреди от бездействие на КЕВР да измени премията за периода 01.04.2024 г. - 30.04.2024 г.;
- законна лихва за забава от 3 799,54 евро върху горепосочената главница за забава от 01.07.2024 г. до датата на подаване на настоящата искова молба - 24.07.2025 г.;
- 23 606,21 евро, представляваща обезщетение за претърпени вреди от бездействие на КЕВР да измени премията за периода 01.05.2024 г. - 31.05.2024 г.;
- законна лихва за забава от 3 361,13 евро върху горепосочената главница за забава от 01.07.2024 г. до датата на подаване на настоящата искова молба – 24.07.2025 г.;
- 29 198,09 евро, представляваща обезщетение за претърпени вреди от бездействие на КЕВР да измени премията за периода 01.06.2024 г. - 30.06.2024 г.;
- законна лихва за забава от 4 175,32 евро върху горепосочената главница за забава от 01.07.2024 г. до датата на подаване на настоящата искова молба – 24.07.2025 г.;

Както и законната лихва за забава върху главниците за периода от датата на подаване на исковата молба - 24.07.2025 г. до датата на окончателно изплащане на дължимите суми.

В исковата молба ищецът се е позовал на чл.1 ал.1 ЗОДОВ, като с молбата, представена в съдебно заседание на 24.02.2026 г. за изменение на размера на иска е добавено „при условията на евентуалност чл.2в, ал.1 ЗОДОВ“. С определение в посоченото съдебно заседание съдът е допуснал изменение само на размера на иска, поради и което предявеният в условията на

евентуалност иск за присъждане на обезщетението на основание чл. 2в, ал.1 т.1 от ЗОДОВ не следва да се разглежда. В тази връзка са безпредметни и възраженията на ответника в тази насока, че в конкретния случай нормите на чл.4 §3 и чл.6 §1 и 2 не съдържат права с достатъчно определено съдържание, като твърди, че не е налице достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС, както и че принципът на оправдани правни очаквания не е нарушен.

С оглед основателността на главния иск, предявеният в условията на евентуалност иск за присъждане на обезщетението на основание чл. 2в, ал. 1, т. 1 от ЗОДОВ не трябва да се разглежда.

Предвид изхода на спора и своевременното искане, на основание чл. 10, ал.3 от ЗОДОВ, ответникът следва да заплати разноските по производството. В последното съдебно заседание ищецът е представил списък на разноските в общ размер 9 497.61 евро, от които 51.13 евро държавна такса, 1 470.33 евро възнаграждение за вещо лице и 7 976,15 евро адвокатско възнаграждение (заплатено на два пъти), което е под размерите по чл.7, ал.2, т.5 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за възнаграждения на адвокатска работа, поради което е неоснователно възражението на прекомерност на ответника. Ответникът следва да бъде осъден да заплати така претендирания размер на разноските от страна на ищеца.

Воден от горното Административен съд София-град, Първо отделение, 46-ви състав:

РЕШИ:

ОСЪЖДА Комисията за енергийно и водно регулиране да заплати на „СОЛАРЕН ПАРК ХАДЖИДИМОВО 1“ ЕООД, ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление: [населено място], [улица], представлявано от Х. Д., чрез адв. С. и В. от САК, обезщетение за имуществени вреди, причинени от незаконосъобразно бездействие на КЕВР да изпълни задължението си по чл. 31б, ал.2 от Закона за енергетиката за периода от 01.01.2024г. – 30.06.2024 г. в общ размер на **132 789.37 евро** и лихви в размер на **18 906.99 евро** за периода от преустановяване на бездействието (01.07.2024 г.) до подаване на исковата молба (24.07.2025 г.), ведно със законната лихва за забава от датата на подаване на исковата молба (24.07.2025 г.) до окончателното й изплащане.

ОСЪЖДА Комисията за енергийно и водно регулиране да заплати на „СОЛАРЕН ПАРК ХАДЖИДИМОВО 1“ ЕООД, ЕИК[ЕИК], разноски по делото в размер на 9 497.61 евро.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд на Република България в 14 - дневен срок от съобщаването му на страните.

Съдия: